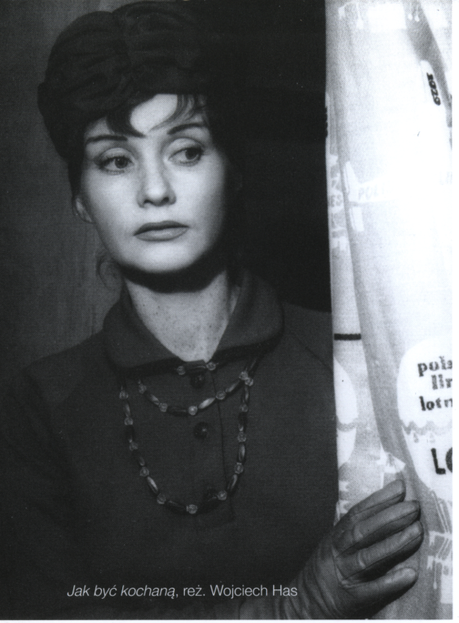

KRAFETÓWNA
60-lecie pracy na scenie



Jak być kochaną, reż. Wojciech Has

JUBILEUSZ 60 – LECIA PRACY NA SCENIE BARBARY KRAFFTÓWNY

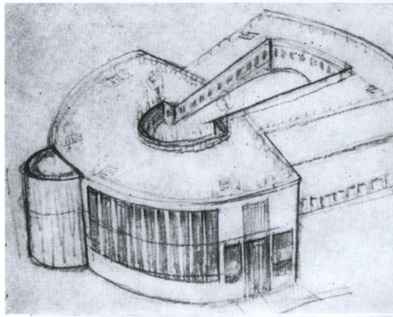
Barbara Krafftówna urodziła się 5 grudnia 1928 roku w Warszawie.
W czasie okupacji jej starsza siostra Maria Zakrzewska zabiera małą Basię na tajne zajęcia do Studia Dramatycznego Iwo Galla w Warszawie. Po Powstaniu Warszawskim (1944) Krafftówna przenosi się z matką i siostrą do Krakowa. Tam też wznawia działalność Studio Galla, gdzie obie siostry kontynuują naukę. Potem cały zespół przenosi się do Gdyni, gdzie Iwo Gall tworzy Teatr „Wybrzeże". Krafftówna zadebiutowała 20 listopada 1946 w *Homerze i Orchidei* Gajcego na scenie Teatru w Gdyni w miejscu, gdzie obecnie znajduje się scena Teatru Muzycznego.
Spędza tam trzy sezony, gdzie pod dyrekcją Iwo Galla gra m.in. Kasię w *Jak wam się podoba* Szekspira, Stefcię w *Temperamentach* Cwojdzińskiego, Chochlika w *Balladynie* Słowackiego, Haneczkę w *Weselu* Wyspiańskiego, Warię w *Wiśniowym sadzie* Czechowa.
Następnie z reżyserem przechodzi do Teatru im. S. Jaracza w Łodzi, potem gra w Teatrze Polskim we Wrocławiu.
Do Warszawy przenosi się by grać kolejno w Teatrze Młodej Warszawy, Teatrze Komedia, Teatrze Dramatycznym, Teatrze Narodowym, Teatrze Syrena , potem w Teatrze Współczesnym.
W Stanach Zjednoczonych w wersji angielskiej gra tytułową rolę w *Matce* S.I. Witkiewicza (Witkacego). W Los Angeles współpracuje z Amerykańskim Instytutem Filmowym i tam w teatrze prof. Michaela Hacketta gra m.in. polskie sztuki W. Gombrowicza po angielsku: *Biesiadę u hrabiny Kotłubaj* oraz *Medytacje na temat dziewictwa*.
Bierze udział m.in. w filmach *Popiół i diament* (reż. A. Wajda), *Nikt nie woła* i *Upał* (reż. K. Kuc), *Rękopis znaleziony w Saragossie* (reż. W. Has), *Czterej pancerni i pies* (reż. K. Nowicki), *Przygody Pana Michała* (reż. P. Komorowski), *Granica* (reż. J. Rybkowski), *Bank nie z tej ziemi* (reż.W. Dziki), *Więzy krwi* (reż. M. Nowicki), *Król przedmieścia* (reż O. Lubaszenko) i wielu innych.
Film *Jak być kochaną* w reżyserii Wojciecha Hasa ze scenariuszem Kazimierza Brandysa z Krafftówną w roli głównej zostaje nagrodzony „Złotymi Wrotami" w San Francisco.
Występuje w „Kabarecie Frascati", „Kabarecie u Lopka" i „Kabarecie Pod Egidą", a w telewizji m.in. w Kabarecie Starszych Panów i Teatrze Telewizji. Ma także bogatą twórczość w Polskim Radiu, zarówno w Teatrze Radiowym jak i programach muzycznych.
Otrzymuje wiele nagród w kraju i zagranicą.
Tworzy wiele wspaniałych kreacji, które stały się kanonem gry aktorskiej. Wystarczy wspomnieć Felicję w filmie – *Jak być kochaną*, a w telewizji –Klarę Zachanassian w *Wizycie Starszej Pani* Dürrenmatta w reżyserii Jerzego Gruzy, Betty Lemon w monodramie *Co się właściwie stało Betty Lemon* Weskera w reżyserii Tomasza Wiszniewskiego i Honoratę w serialu *Czterej pancerni i pies*, w teatrach – we Wrocławiu Klarę w *Ślubach panieńskich* Fredry; w Dramatycznym w Warszawie Iwonę w *Iwonie, księżniczce Burgunda* Gombrowicza, Zarzabellę w *Paradach* Potockiego i Laurę w *Indyku* Mrożka, u Dejmka w Narodowym tytułową rolę w *Kurce Wodnej* Witkacego i Achizę w *Żywocie Józefa* Reja, a we Współczesnym w Warszawie u Erwina Axera Alicję w *Play Strindberg* Dürrenmatta, Dorotę w *Matce* Witkacego i Lady Makbett w *Makbett* Ionesco.
Na jubileusz swojego 60-lecia pracy scenicznej Barbara Krafftówna przygotowała monodram *Błękitny Diabeł*, którego prapremiera odbędzie się w Gdyni.
Spektakl Barbary Krafftówny pokazywany będzie na scenach teatrów w miastach, w których pracowała.
W Gdyni, obok Teatru Muzycznego, w miejscu, gdzie powstała scena pierwszego po wojnie stałego zawodowego teatru na Pomorzu, po prapremierze Krafftówna posadzi drzewko pamięci Iwo Galla, pedagoga i twórcy Teatru „Wybrzeże" w Gdyni.

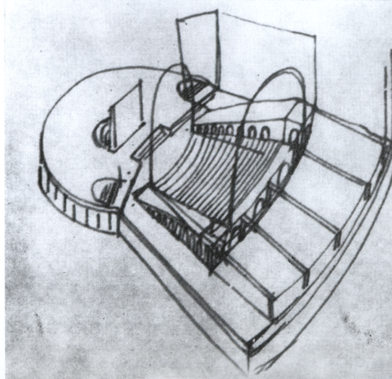
IWO GALL

Reżyser, scenograf, pedagog. Urodził się 1 kwietnia 1890 roku w Krakowie. Tam też ukończył Akademię Sztuk Pięknych. Później studiował w Berlinie i w Wiedniu, gdzie współpracował z działającym tam Teatrem Polskim. W 1918 roku wrócił do Krakowa. Związany był z Teatrem im. Słowackiego. Następnie współpracował z Teatrem Reduta w Warszawie, a potem ze Studiem Dramatycznym Hebrajskim w Wilnie i z Teatrem Wołyńskim w Łucku. W latach 1930-1932 podjął współpracę ze Stefanem Jaraczem w Teatrze Ateneum.
W czasie wojny reżyser nadal zajmował się teatrem. W 1941 roku w Warszawie, wspólnie z żoną, aktorką Haliną Gallową, założył tajne Studio Dramatyczne, które działało do 1944 roku. Po upadku Powstania Warszawskiego Gall wyjechał do Krakowa, gdzie w 1945 roku założył kolejne Studio Dramatyczne. Uczyli się tam przyszli świetni aktorzy polskiej sceny. Szkoła wkrótce została rozwiązana na rzecz powstałej w 1946 roku Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej. Gall wyjechał wówczas do Gdyni. Wspólnie z grupą swoich wychowanków z czasów krakowskich założył trójmiejski Teatr Wybrzeże, na otwarcie którego w dniu 20 listopada 1946 roku wraz z żoną Haliną przygotował prapremierową inscenizację *Homera i Orchidei* Tadeusza Gajcego. Teatrem kierował do 1949 roku.
Po Leonie Schillerze objął dyrekcję Teatru Wojska Polskiego w Łodzi, który przemianował na Teatr im. Stefana Jaracza. Następnie pracował w krakowskim Teatrze Młodego Widza, a później współpracował m.in. z Teatrem im. Słowackiego w Krakowie, Teatrem Polskim w Bielsku-Cieszynie i Teatrem Żydowskim w Warszawie, gdzie w 1958 roku zaprezentował swoją ostatnią pracę – scenografię do Opery *Żyda Altera Kacyzne* w reżyserii Idy Kamińskiej. Zmarł 12 lutego 1959 roku w Krakowie.
Scenografia, jak i inne środki scenicznego przekazu, zdaniem Galla, powinny być podporządkowane aktorowi, a najodpowiedniejszym miejscem do gry budynek teatru („Iteatr") – budowla o prostym wnętrzu, w którym amfiteatralna widownia łączyłaby się ze sceną z wzniesioną na niej stałą zmechanizowaną konstrukcją.
„Teatr Iwo Galla, tak jak teatr Schillera, Jaracza, Osterwy, Wiercińskiego, Horzycy i innych wybitnych twórców polskich dwudziestolecia międzywojennego, działających po drugiej wojnie światowej – wpisuje się w nurt reformatorskich poszukiwań twórców teatru XX wieku" (*Urszula Aszyk-Milewska*).



Iwo Gall i jego projekty architektoniczne







Play Strindberg Dürrenmatta, reż. Andrzej Wajda

Organizację i produkcję jubileuszu powierzono Agencji Artystycznej „AGART" – oddział Fundacji „Odrodzenie" we współpracy z „BORKA" sp. z o.o. Zrealizowano pod honorowym patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przy pomocy Marszałka Województwa Pomorskiego, Prezydenta Miasta Gdyni, Muzeum Narodowego w Gdańsku oraz Teatru Muzycznego w Gdyni i Szymona Szurmieja.

projekt – Tomasz Wójcik
opracowanie – Adam Łukaszewicz
na podstawie dokumentów rodzinnych oraz „Krafftówna" Lidii Kuchtówny, „Iwo Gall – Poszukiwania Teatralne" Urszuli Aszyk-Milewskiej i tekstu Moniki Mokrzyckiej-Pokory.

BŁĘKITNY DIABEŁ – monodram

wykonanie **Barbara Krafftówna**
autor **Remigiusz Grzela**
reżyseria **Józef Opalski, Barbara Krafftówna**
konsultacja muzyczna **Janusz Sent**
asystent reżysera **Dariusz Kwaśnik**

fortepian **Janusz Sent**
klarnet **Dariusz Falana**
akordeon **Ludwik Skrzypek**
montaż dźwięku **Michał Piastowicz**
realizator światła **Mariusz Jarosz**
kierownictwo produkcji **Elżbieta i Adam Łukaszewicz**
współpraca scenograficzna **Andrzej Pietrzak**
kamera **Daria Chmielewska**
zdjęcia **Elżbieta Łukaszewicz**

Błękitny diabeł, to monodram napisany przez Remigiusza Grzelę specjalnie dla Barbary Krafftówny na Jej jubileusz 60-lecia pracy artystycznej, tekst dotąd niepublikowany. Opowiada o ostatnich latach Marleny Dietrich, kobiety osamotnionej, chorej, przykutej do łóżka, która postanowiła, że świat nigdy nie zobaczy jej słabej. Marlena Dietrich nie jest sentymentalna, nie rozpamiętuje przeszłości, nie traktuje siebie samej jak gwiazdy, nie wspomina Hollywood.
Przedstawiona w wykonaniu Barbary Krafftówny Marlena Dietrich jest kobietą, która wciąż ma ogromną potrzebę grania. Nie zabija jej w sobie. Gra w warunkach, jakie sama sobie stworzyła. Gra przez telefon. Gra przed swoją sekretarką, Elisabeth. Najważniejsze, że gra. Bo żyje wtedy, kiedy gra. Osamotnienie, na które się skazała jest dotkliwsze niż choroba. Marlena Dietrich jest swoim największym wrogiem. Błękitny anioł zamienia się w błękitnego diabła.
Tekst monodramu został napisany na bazie rozmów z sekretarką Marleny Dietrich, które autor przeprowadził w Paryżu. Odsłania prawdy, o których dotąd nie pisano, które były nawet poza zasięgiem biografów hollywoodzkiej legendy.

Remigiusz Grzela. Urodzony w Starogardzie Gdańskim (1977). Dziennikarz, autor książek (wśród nich *Bagaże Franza K. czyli podróż, której nigdy nie było*), autor sztuk *Na gałęzi, Biografia,* autor jedynej autoryzowanej przez Pedro Almodovara adaptacji scenicznej *Patty Diphusa* (monodram w wykonaniu Ewy Kasprzyk).
Specjalizuje się w monodramach. Do czasu wystawienia *Błękitnego Diabła* najbardziej znany z nich to *Uwaga – złe psy!,* opowieść o schizofrenicznej żonie Jerzego Szaniawskiego, Anicie w wykonaniu wielokrotnie nagradzanej za tę rolę Małgorzaty Rożniatowskiej.
Jego dramat *Naznaczeni* o Dorze Diamant, ostatniej miłości Franza Kafki, przetłumaczono na języki niemiecki, angielski i włoski, a także zrealizowano w Teatrze Polskiego Radia i w TVP Kultura (w reżyserii autora, z udziałem Tomiry Kowalik i Urszuli Dudziak).